

محمود دین پاشا

ادبی و سیاسی رسالهٔ اسبوعیه در

۳۱ نجی سنه

جلد: ۱۴ - جزو: ۱۴۲ پنجمینہ ۱ جمادی الاولی ۱۳۳۰

محمود جلال الدین پاشانک (مرأت حقیقتی)

تاریخ ، هر قومده اولدینی کبی بزده ده انواع ادبیاتدن معدود بولمیشدر .
قدمادن قره چلبی زاده نك ، اوچقی زاده نك و متاخریندن مترجم حاصمك تاریخلری
حاوی اولدقلری وقایع اعتباریله دکل ، آنجق نقل ایتمک لری وقایعی تصویرده کی
طور مخصوصلری حیثیتیه مشهور اولمشدر .

ایرانیلرده ده حال بویله ایدی . وصافک ، خواجه جهانک ، روضة الصفانک
قیمتلی هب ادبیات نقطه نظرندن تقدیر ایدلمشدر .

عربک آثار تاریخیه - نی بیله مم . فقط اقرلسانه حقیقه واقف اولانلر تاریخده
عربک هرودوتی و (سیرنامداران) ده پلوتارخی تقلید ایلدکلرینی ، (ره آلیست)
اولدقلرینی سویلدورلر . حتی عزالدین بن اثیرک کاملتی حقیقه کامل عد ایدورلر .
واقعا - مقدمه مترجمه نظراً - عربده تاریخک ، صنعت دکل ، فن حالتی بولمش
اولدینی ابن خلدوندن استنباط اولنقمده در .

بوگون اور وپاده تاریخ حقنده کی نظریه لر تمامی تمامه دکشمشدر . مورخلر آرتق لطافت فکر و بیاندن زیاده و نائق جمعه اعتنا و یازدقلرینی اقامه شهود و حجبله توثیق ایتمکده درلر .

بونی اڭ اؤل اون سسکزنجی عصرک اولیای نعمدن معدود اولان (ژان - ژاق روسو) میدانه قویدی . آتی بو طریقہ ثوق ایدن و ولترک (ایکنجی قاترینه) ایچون یازدینی تاریخ اولمشدر . حتی روسو بونک اوزرینه (دیدرو) یه یازدینی مکتوبده « موسیو و ولتره ، کوردیکگز وقت سویلیگز : شهرت لرینه شهرت دیگر افاضه ایدیلانلر یالکگز کوتولردر . ایولر اونودلمش و مسخریه آلمشدر . ایشته تاریخ دخی فلسفه کبی نوع بشره افترا و بوضورتله اطلاع اخلافه بر بلادر . » دیور .

امیلنده ایسه : « تاریخده تصویر اولنان وقوعاتک دخی صورت وقوعلری وجهله صحیحاً ترسیم اولمخدقلری درکاردر . آنلر مورخک ققاسنده تغیر شکل ایدرلر . مورخک منافعه کوره ، حتی کیفنه ، غرضنه کوره بر قابله افراغ اولنورلر . و آنک افکار فاسده سنک رنکته بویانورلر . بر واقعه فصل وقوع بولمش ایسه اویله جه کورمک ایچون اوقویان کیمسه یی صحیحاً محل واقعه یه کیم کوتورده بیلور ! » جهالت ، یا خود طرافدارلق ، و یا غرضکارلق هبسنی بوزار . بر فقره تاریخیه یی تغیر ایتمکسزین یالکگز آکا متعلق احوال و کیفیاتی اطناب و ایجاز ایتمکله نه مخالف صورتلره قویق ممکندر ! بر مادّه یی متنوع نقطه نظرلره قویک ، ینه اق مادّه اولدینی کوچ کوریله بیلور . حال بوکه نظر ایدنک کوزندن بشقه تغیر ایدن برشی بوقدر . بر واقعه صحیحی و وقوعک خلافتده کوستره رک بکا سویله مک شان حقیقت ایچون کافیدر .

« واقعا مورخ بر وقعه ایچون بکا بر سبب کوسترر . لکن آتی یالاندن دوزر . تدقیقات تاریخیه دینلهرک ، بوقدر کورلتی ایدیلان شسیده ظن و تخمین صنعتی در ، که بر جوق یالانلرک آرمسندن اڭ زیاده صخته مشابه اولانی سچمکدن عبارتدر . »

« سنز هيچ (قلئو ياتر) يا خود (قاصاندر) يا بونوعدن سائر كتابلر او قومديگزمى؟
 مؤلف بر وقعة معلومى انتخاب ايدر ، صكره آنى كندى مقصدينه اويدير ورق
 و اصلا وجودى اوليان اشخاص و تحيلى اوصاف ايله ، و الحاصل كندى اختراعى
 اولان تفصيلات ايله زينتلنديرمرك ، اوقوندينى وقت خوشه كيتمك ايچون يالان
 اوستنه يالان ييغار . بن بومصاللر ايله سنزك تاريخلرگزك مايننده جوق فرق كورم .
 شوقدر وار ، كه مصالجي ، خياله كندىنى ده زياده قاپديرر . و مورخ سائر ك خياله
 محكوم اولور . استورسه بن بوگا شونى ده علاوه ايدرم ، كه برنجى ، يعنى مصالجي
 ايوكوتو آداب دأر برشى مراد ايدر ، ديكرى ايسه آنى هيچ قيد ايتمز
 برازده بو بحث مهم حقنده صدر اعظم سعيد پاشا حضرتلر بنى ديگيليم .
 مشاراليه ، مشروطيتك اعلانندن ۱۱۷ كون مقدم ، يعنى ۳۲۴ سنه روميه سى
 مارتشك ۱۵ شى تاريخيله اول وقت صدر اعظم بولان فريد پاشا حضرتلرينه
 يازدينى بر تذكرة مطولده بالمناصبه تاريخك ، عند المعاصر بن صورت تلقيسى باقكز
 نه كوزل ، نه موجز برلسان ايله تعريف ايتشلردر :

« تعريفدن مستغنى اولدينى اوزره نشریات فرصتكارانه دن متأثر
 « و يا متضرر اولانلر ، اول باقول نشریاتك حال و استقباله عائد تاثيراتنى تأمل
 « ايدرلر . مستقبل ، كه تاريخه راجع اولان قسم ديمكدر ، آندن امينم ؛ زيرا
 « عصر حاضرده ضبط تواريخ اصولى اولله مقيس اوليوب ، هر علم و فن كجى ،
 « اوقدخى توسع ايتشدر . از جمله متمدن ملتلر نقولك مورخ قولنه ايتناسى
 « قاعده قديمه سنى تصويب ايتيوب ، هر نقل و روايتك بر وثيقة صحيحه مستندينى
 « التزام ايدبورلر . ثانياً بدولتك تاريخى وقوعات داخله سنه حصر اولغيوب وقايع
 « عموميه دوليه نك تاثيراتى كوسترلك ايچون سائر دولتلر ك افعالى دخى بيطرفانه
 « تدقيق اولنيور . اشتراك تاريخ اصولى قبول و منافعى خلقه تعليم اولنسنك
 « اثيريدر ، كه مثلاً مسئله شرقيه ده موضوع غرض يالگز دولت عليه اولدينى حالده
 « اوق مسئله نك نظريه لرى بوكونكى كون اوروپاده درجه ثانيه مكتبلىرى شاگردانه
 « بيله تعليم اولنيور
 [تصوير افكار - نومرو ۲۱۵]

عصر اخیرك نهایترینه قریب وفات ایدن فیلسوف (ایبولیت تن) دیركه :
 « زمانمزدۀ تاریخه حصر مساعی خصوصی عظیم برتحوله محكوم اولدی . بوزمانده ،
 وقتيله اولدینی کبی استطاعت قلیه سینه مغرور ویا مستند اولان هر شخص مورخ
 اوله میور .

تاریخ ، آرتق صنعت ، یعنی صنعت ادبیهدن معدود دکدر . تاریخ بوگون
 بر فندر ، اوله بر فندرکه آنک درس لرینی تبعات عمیقہ ، استقرآت جدیه ،
 تدقیقات دقیقہ تشکیل ایدر . بوگون وثیقہ سز تاریخ ، سندسز ادعای حقوق
 قیلندندر . بر محکمہ سندینی ابراز ایدہ میان بر داینک ادعاسنه اهمیت ویرہ بیلسده
 محکمہ جمعیت بشر وثیقہ سز روایات تاریخیہ یی قطعاً نظر اعتباره آماز . آندہ
 رومان قدرده مزیت کورمز

ایشته تاریخک فصل اولسی ، فصل یازلسی ، مورخک نه کبی اوصاف
 و مزیات صاحبی بولغسی لازم کلدیکنی شو اوج ذات یک گوزل تعیین ایتشدرد .
 بز بونلری نقله وساطتدن بشقه برشی بایمیه جغز .

§

شمعی محمود جلال الدین باشانک (مرأت حقیقت) تسمیه ایتدیکی تاریخه
 باقلم . دهـا عنوان اثره تعلیق نظر ایدیلیر ایدلرز . قارشیمزه بیك ییلدن بری
 مآلوف اولدیلرز طمطراقیادتدن بر ترکیب مطمئن چیقور .

حال بوکه هیچ بر مورخ (بن بالان یازیورم) دیمز . هر مورخ (حقیقتی
 یازدم) دیر . کتابک اسمی (مرأت حقیقت) اولغله آندہ کی صور منعکسه نک
 دخی صور حقیقیه اشخاص و وقایع اولدیغنی و یا خود اوجه لر ی ایستدیکی صورتمده
 غازه لر ، پودرله ایله شکل اصلیسندن چیقارمدیغنی بزه عنوان کتابی تأمین
 ایدہ جک ؟ مورخک حیثیت ذاتیه سی ، عقی ، ناموسی ، شهرت حسنه سی تکفل
 ایله جک . زمانمزدۀ شخصه ، یعنی مؤثره دکل ، اثر موثق ومدلله اعتبار اولغتمده در .

بوگون تاريخ « غير شخصيت » نظريه سینه نابعدر . بناء عليه حق ايقدن ،
ونايقدن بشقه هيچ برشي ثمره و برمن . سن بر آدمي ايستديكك قدر مدح ، قدرتك
يتديكي مرتبه ذم ايت . او آدم نه ايسه ينه او در . سـنـك مدح و ذمك آنك
ماهي تي تبديل ايده من .

حاصلي زمانم زده مورخلك بر نوع فوطوغرافچي قدر . بر فوطوغراف
(او بزه كتيّف) نه معروض اولان محيطي احتوا آيسله لوحه زجاجه نقل و ثبت
ايتنك اصولنه فصل اعتنا ايدرسه بر مورخده وقايي ، حادثاتي ، افعالي ، احوالي ،
اشخاصي ، اقوالي ، رواياتي ، حكاياتي ، منظوراتي ، منقولاتي آكا هيچ برشي علاوه
و آندن هيچ برشي طي ايتميرك ، (روطوش) كبي صناعي كوزللك خدمت ايدن
تصحیح طريقه كيتميرك ، حتى متأثر ، متكرر ، متحسس ، ملذذ ، منفعل اولمقسزين فقط
كنديني بر جسم جامد منزله سنده طوته رقي يازمليدر . ايشته (ترك شخصيت)
اصولي بودر .

بويله اولماز سه كتابك اسمني [مرآت حقيقت] دكل آنه قور سهك قوي
يازه جفك ايلك سطر سني تكذيب ايدر .

§

محمود جلال الدين پاشا ، باب عالينك يتشدير مش اولديني يازي ما كنه لرندن
بري ايدى . آنلرجه اجل مهارت مكتوبچي ، مستشار بك و آقديرلرله رئيس
و يا ناظر پاشالرك بعض تعبيرات و اصطلاحات رسميه ابراز ايتدكلري ظرافت
منشايه ني تقليد ايله يري كلنجه همان استعمال ايتك ، و اولديغنه ني ، بولديغنه ربط
ايله (زنجيرله) دينلان اسلوب معهود و مشوشده معرفت كوسترمك ، برده
كنديلرينه تلقين و تقرير ايديلان بر ماده ني ذهننده طوبلادقن صكره سرعت
مكنه ايله تحرير و تقديم ايلك .

بو ذاتك نهايت بر رشديه مأذوني اولديغني خبر و برمك كفایت ايدر . بوقصور
ايسه آكا عائد دكلدر زمانه در . چونكه آنك يتشديكي زمانه مملكتده ، بري

(بازید رشیدی سی) دیگری (والده مکتبی) او پنجسی ده (مکتب عرفان) نامنده کی مکتب لردن بشقه درجه نایسه مکانی یوق ایدی . کنندیسنک هائی کی مکتب دن چیقدیغنی بیله میز . هر حالده یکدیگر ینک غیری اولیان شو اوج مکتب دن برنده تحصیل ایتشد .

بو ذاتک عرفان و ذکواتی و باب عالینک کتابت رسمیه سنده کی قدرت و مهارتی نه قدر بالاتر اولورسه اولسون هیچ بروقت بر مورخ ایچون لازم اولان اوصافه معادل طوتیله ماز . حتی بوگون برتبع استقرائیده بولنه جق قدر اجنبی برلسانه . مثلاً انکلیزجه و یا فرانسزجه و واقف اولیان بر آدم — لساننده هر نه مرتبه کمالی حازر اولورسه اولسون — تاریخ دکل (رومان) بیله یازمه ماز . زیرا رومان دخی زمانم زده بر طاقم خواص و قواعد تابع اولمقده تاریخی بیله کیروده براقشدر . تاریخ و ثاقه ابتدا ایتدیکی حالده رومانلرده موضوعه کوره بحث ایتدیکی شخصک خواص روحیه سنی و منسوب اولدینی حرفت و صنعتی ، اق حرفت و صنعتده پرورش بولمش بر صاحب رسوخ قدر تدقیق و تعریفه مفتقر طوتیلیور . حاصلی «یا تجربه ثابت اولیان شیلر انسانلرک دائره و قوفلرندن خار جدر .» نظریه سی (ره آلیم) دینلان مسلك حقیقیونک شرط اصلیسدر ، که بوگون رومانچلیق ده بو مسلكه استناد ایدیور .

دیمک ایسترز، که (مرأت حقیقت) قیلندن اولان مؤلفات ، تاریخدن محدود اوله ماز . اق ، شرقه مخصوص شیلردندر ، که بن آتی توسیم ایدم جک اسم بولمقده اظهار عجز ایدم .

محمود جلال الدین پاشا مرأت حقیقتک یدنجی فصلنه شو وجهله ابتدا ایتشد :

سماوی وقعه سی و محمد رشدی پاشانک دفعه رابعه
صدارتی و وقایع سائر

« روسیه محاربه سنک (یعنی حربی دیمک ایستور) مبداء ظهوری وقایعتی « یازدیفز صرمده بجملاً بیان ایلدیکمز وجهله عبدالحمید خان حضرتلری انسای « جلوسلرنده خاقان سابق سلطان مراد طرفدارلری و برمدتن برو « یکنی عثمانیلر »

« نامی آلان گروهاک مقتدا و سردار لری اولان بعض خلیع العذار فسده می
 « مستحق المودقاری تلطیفات ایله تحت نظرده طوتوبده اونه طرفه میلرندن
 « محتمل اولان آثار مفاسدک وجوده کله یلسنی منع ایتمک کبی بر تدبیر مخصوص
 « اتخاذ بیوره رق اولا بونلری بعض اشغال ظریفانه ایله (؟) سرای هایونده
 « بولندیردیلر . لکن شو یولده ادارملری قابل اوله مدیغندن کمال بک کبی وکلای
 « عصردن صحاب گورنلری برر خدمته صوقیشوب اوتوده (علی سماعوی)
 « دینلان سفیه روزکار قالمش ایدی ، که انکترده مدت مدیده آرام ایله تزوج
 « ایلدیکی بر زن شاهد بازارک سرمایه حسن و بهاسیله مابین رجالتدن بعض
 « بکلرک و اق طریق ایله مابین فریق و صکره مابین مشیری اولان انکلیز سعید
 « پاشانک توجهات هوا برستانه لرنی استجلاب و تحصیل ایتمش و اغرب غرائب
 « اوله رق مسائل معظمه سیاسیه سرایجه رأی و فکرینه مراجعت اولنق
 « درجه سنده بر موقع طوتوب اق اشاده مکتب سلطانی مدیرلکنه دخی صوقشمش
 « ایدی . لکن حریفک دماغی دائماً فسادده و بین الناس تعین مراندنه اولقله مثلاً
 « رمضان شریفده آیاصوفیه و بازید جامعلرنده کرسی به حیقوب صورت حقندن
 « نیجه مقدمات ابله فریبانه سردیله افکار عوامی اوایندیرمحق سوزلر ایراد ایدر .
 « و اوراق حوادثه (المعروض) دیهرک مقصدینه موافق مقاله لر درج ایلر ایدی .
 « چونکه بو آدم وقتیه هر رنگه بویاغش ، یعنی کاه مدرسه ده طلبه سلکنه و کاه
 « مکتب معلمکنه داخل اولوب بر زمان امور ملکیه خدمات تحریریه سنه دخی
 « صوقلمش ایکن هر برنده مستحق جزا بر فعل وعمله (؟) اجترایتمکله مدخول
 « ومطرود اولمش و دور عبدالعزیز خانیده (یکلی عثمانیلر) جمعیت سفهاسنه
 « گروب ، بر آرمق آنلرک اشداسی اورویایه فرار ایتمکلرنده آرقه لرینه دوشمکله
 « یارس و لوندرده دولت علیه غزته لر چیقارمق کبی مفاسده مداومت و نهایت
 « استانبوله عودت ایدوب یوقاریده ذکر ایتمکمز حاله دوکلمش ایسه ده مرام
 « اصلیمی دفعه اوج اعلائی مراتبه ارتقا ایله زمام حل وعقد دولتی دردست

« ایتک اولدیغندن بالطبع مکتب سلطانی مدیرلکندن عزانه ینه کندوسی سببت
 « ویرمش و آنک اوزرینه استانبولک قاریشقلغندن استفاده ایله برعربده چیقارمق
 « ایچون یول آرامغه باشلامش ایدی »

§

مورخک عیناً نقل ایلدیکمز صورت افاده و روایتی ایله . تاریخ و مؤرخ
 حقنده بالاده ایضاح ایلدیکمز شرائط آرمسندمه مناسبت آرامق لزومسزدر .
 چونکه بر آدم یازدینی شیئک عندالناس بلاقید و شرط محض حقیقت اوله رق
 تلقی ایدیه جکنه قائل و مطمئن اولمدیقه بویه عقلنه هر نه کلبرسه یازمامق اقتضا ایدر .
 هیچ اولمازسه براز صو کو توربر یرینی براقیر . فضایخنه ترجمان اوله جنی اشخاصک
 برازده ، ولو مؤول برشکلده اولسون ، فضائلندن بحث ایتکه لزوم کوریر . فقط
 مورخ بواحتیاطله احتیاج کورمامش .

مورخک : « سلطان مراد طرفدارلری و بر مدتن برو (یگی عثمانلیلر)
 نامنی آلان کروهک مقتدا و سردارلری اولان بعض خلیع العذار قسدمی »
 جمله سیله وصف ایتدیکی ذاتلر ، ضیا بک (ضیا پاشا مرحوم) ایله کمال اولیور .
 (خلیع العذار) تعبیری : معلومدر ، که یوزسز ، یوزی صیریق ، رذیل ،
 رسوای ، حاصلی برده عرض و ناموسی چاکچاک ایتمش حذله معنالرینی تضمن ایدر .
 شمعی ضیا ایله کمال ، که هرایکیسی ده بو مملکتده قول و قلملرینک جزالت
 و صلابتیه فکر سیاست و ادبی عادتا ایجاد ایدرک ملتک ناطقیته عرفانیله مفکریت
 و اذعانیه لازم اولان هویتی ویرمشددر . و هرایکیسی ده غبطه کشلری عندنده عرض
 و ناموس فدا سیله استحصالتدن چکنلیان جاء و اقبالی پای استحقار ایله چکینه رک
 هر بلایه کوکس گرمش ارباب جهد و حمیتدندرلر . (خلیع العذار) صفتیه توصیف
 اولورلر سه عجباً بوملکده اخیار امتدن معدود اولمق بختیارلغنه کیم سزاوار کوریلور !
 بونلر خلیع العذار وصفیه یاده مستحق اوله جق اولورلر ایسه مورخ جنابلری کبی
 ذوات عالییه ایچون یگیدن صفات ایجاده احتیاج مس ایدر صانیرز .

ثانیاً « . . . بونلری بعض اشغال ظریفانه ایله سرای هایونده بولندیردیلر. لکن شو بولده اداره لری قابل اوله مدیغندن ، کال بک کبی وکلای عصردن صحابت کورنلری برر خدمته صوقیشوب « دینور .

بوشغل ویا (اشغال ظریفانه) عجبا طوغمه سیله اولسی بر ساعت طرفنده واقع اولان (سه رقل لته ره) رمی اوله جق . احتمال بودر . بوجهتله آکا دأر بوراده بعض ایضا احاطه لزوم کورینور . وقتیه کالک میدیلیدن مدحت افندی به یازدینی ایکی مکتوبی طبع ونشر ایستدیکم صرمده (نوط) صورتیله ده برنبذه بحث ایلمشدم :

۱۲۹۳ سنه سی رمضانک اون برنجی جمعه کیجه سی کال ایله برلکده افطار هایونه دعوت اولغمشدق . کالی ذات شاهانه کندی سفره سنه آلدینی کبی ، بنمده اق تاربخده ایکنجی کاتب اولان لیب افندی مرحومک اوطه سنده افطار ایتمکلمی اراده ایتمشدی . افطار ایدلدی . تراویح نمازی قیلندی . ساعت اوچه تقرب ایستدی . بوسرمده عصمت بک کلهرک بنی ده ، ماینک یوقاری قاتنده اق زمان کتابخانه اتخاذا ایدلمش اولان اوطه نک اتصاننده کی بیوک اوطه به ، حضور هایونه کوتوردی .

حضورده ، طائفده اعدام اولان محمود پاشا ، موسیقه فریقی نجیب پاشا ، مابین فریقی انکلیز سعید پاشا ایله کال بولنیوردی .

سعید پاشا مرحوم ، مسلک ترقیده ریشتکش تقدم اولان و فقط دغدغه سز بر حیات ساکتانه ایله دائماً علوم جدیده و ترقیات عصریه بی مدققانه تتبع ایدرک اوقات کذار بولان بر ذات ایدی . دها بیگباشیلغنده ، مکتب بحریه معلمکننده ایکن مجموعه فنونه مقاله لر یازار و یازدینی شیلرده اصحاب تتبع و کماله مخصوص برلسان صفوت و خالصتله مملکتک محتاج اولدینی وسائل ترقیدن بحث ایلر ایدی . شمعی مابین فریقی بولنیوردی . پادشاهی ده حیات معارف و ترقی خصلتنی حازر بر برنس اولوق اوزره تاقی ایتمش ایدی . چونکه پادشاهک انشته سی اولان محمود پاشانک انشته سی ایدی . بوسبیلله اوتهدن بری پادشاهله معارفه و مناسبتی واردی . بوندن ماعدا سعید پاشا خارق العاده دینه جک مرتبه صفوت اخلاقیه ایله مفظور ایدی . بوراده صفوت کلمه سنی ساده دل معناسنه قوللایمورم ؛ معنای لازمه یسنی مراد

ایدیورم .) اولا یالان سویله من و یالانی ارتکاب ایدنلری انساندن غیری بر مخلوق
عدایلر ، و خصوصاً قطعاً قسم ایتمزدی . سویله چکی سوزک صدق و صوابنه امین
اولدقن صکره هیچ بر قوت آتی سوزندن دوندیره مزدی . ایشته بو ذات پرورسیا
قرالی بیوک فرمدریقک مشهور (سهرقل لیتهره) یی تقلیداً سرای هایونده بر
(دائرة ادبیه) تاسیسنه عبدالحمیدی تشویق ایلشدی .

دائرة ادبیه نك نه اولدیغنی و اعضاسی نه مسلكده آدملردن انتخاب اولمق لازم
کلدیکنی و اوراده جریان ایدم جك مباحثات و مناظر اتدن فکراً و ملکاً پك بیوک
فاندهلر اقتطاف اولنه جغنی و چونکه ترقیات مدنیه نك الك مهم سبیلرندن بری ده
تلاحق افکار اوله رق بوصورتله تشکله ایدم جك بر جمعیت صرفانده جریان ایدم جك
مباحث کونا کون سایه سنده پك جوق شیلره اطلاع میسر اوله جغنی پادشاهه
آکلاتمش ایش ، بوکیجه دخی حضور هایونده بو مجتبی اچمشلر ، خاطر لرینه
کلان ذاتلرک اسملرینی بروصله یه یازمشلر . بن حضوره گیروبدنه مظهر التفات
اولدقن براز صکره پادشاه کمال بکه خطاب ایله « دائرة ادبیه یی توفیق بکه
آکلاتسه گز بلکه طانیدقلری بری واردر . استفاده ایدیلیر . » دیدی .

بونك اوزرینه کمال بکا ذاتاً مجهولم اولیان (سهرقل لیتهره) حقندمه
ایضاحانده بولنه رق بوصله یی ده او قودی :

رئیس دائرة ادبیه : ذات هایون شاهانه .

رئیس وکیلی : مابین هایون فریقی سعید پاشا .

ضیا بک .

کمال بک .

نوری بک .

کتابچی باشی گنبنوی زاده توفیق ملا بک .

نامق الحروف .

کوچک امین بک (سلطان عبدالعزیز دایه زاده سی)

اعضاء

کاتب : بصیرت محرر لرندن چورلیلی اسعد افندی .
 مقید و استینوغراف : ماهر بک .
 بوسرمده پادشاهدن :

— توفیق بک ! اعضای موجودیه علاوه ایدیه بک بر ذات تخطر ایدیور .
 میسکیز؟ — قولیه بگا بر خطاب وارد اولدی . بویه شیرلده بن دایما احتیاطی الدن
 بر اقیوردم . آدم انتخاب و توصیه سنه قالدشقی آنک هر حالندن مسئول ، و یا انتخابم
 بر مقصد مخصوصه محمول اولمق کبی بر امر خطیر قارشیسندم بولنمق ایدی . در حال
 شو جوانی و یردم : خدمت هایون شاهانه لریله ذاتاً شرفیاب بولنان سلیمان بک
 قوللرندن ماعدا بو شرفه بحق لایق خارجدن بر آدم بولمق کوجدر افندمن !
 بوسوزم اوزرینه : (اوت ! اوت ! بک اصابت ایستیکیز . سعید پاشا سلیمان
 بکی ده یازیگیز !) اراده سی صادر اولدی !

سلیمان بک کمال و ضیا استنا ایدیه بک اولورسه کرب صرفان و کرب فطانت
 و لیاقت جهت لریله اعضای منتخبه نك جمله سنه حقیله اثبات رحمان ایدیه بک ترکیب و روان
 زماندن ایدی ، که مؤخرآ بکرش سفارتنده وقوع وفاتی ، محتاج اولدیغیز رجال
 سیاسی نك خط حاضری طولایسیله دکل ، مملکتیز ایچون هر وقت بر ضیاع عظیم
 و الیدر .

بایرامک هفته سننده دأر نك کشادی خصوصنه قرار ویرلدی . بوسرمده
 شربتار کلدی . صکره معناد اولدینی اوزره قهوملر ایچلدی . و ذات شاهانه :
 « ان شاء الله صیق صیق گوریشورز . » جمله تلطفیه سیله قیام و وداع ایدرک حرم
 هایونه کتدی .

شمیدیکی خزینه خاصه دأر نك اتصالنده کی باب هایون معلومدر . ایشته
 اق قبویه توجه ایدنجه صول جهته تصادف ایدن دأر نك اوست قانی و کوشه یه
 ناظر اوطه سی (دأر ادبیه) یه تخصیص ایدلشدی . واسجه اولان بواوطه نك ،
 والده جامعنه ناظر قسمی ، یردن بر ابصه مق قدر برسدله ترفیع ایدلمش ، اقرایه ذات .
 شاهانه یه مخصوص بر قولتی وضع ایدلشدی . اق سددن اعتبارآ باشلایان قسمده

اطرافه فریج و فخور اون ایکی صندالیه قونیه‌یله جک قدر بیوک و یشیل قطیفه ایله اورتلش مستدیر برسفره قونلشدی. استینو ضراف ایله کاتبک مقاملری آریجه بر ماصه ایله قیونک ایکی طرفه تصادف ایتدیرلمشدی .

بز، فی ۸ شوال ۱۲۹۳ تاریخی و دائرة ادبیه رئیس و کیلی امضاسی ایله نجشنبه کونی صباحلین برر تذکره رسمیه آلدق . کیجه ساعت برده رسم کشاده دعوت اولبوردق . چونکه هفته‌ده برکرم جمعه کیجه‌لری صورت مقتننده اقراده اجتماع ایلیه جک ایدک . میقات دعوت اولان ساعت برده ضیابک و کمال بک و بن بر صربه ایله طوغری بدن طوغری یه کتدک . سعید پاشا حاضر ایدی . نوری بک هنوز کلامش . مابین ارکانشدن اولان سلیمان بکله کتابچی باشی دخی بزی متعاقب کلدیلر . کوچک امین بک ، اسعد افندی و ماهر بک یوق ایدیلر .

بودارمه متصل اوطیه بر قیو آچلش ، اقراسی کتابخانه اتحاد ایدلمش . جامکانلر قونلش . فقط بر دانه کتاب یوقدی . سعید پاشا ، فرانسز و انکلیز لسانلرینک فلاسیق آنارینه قدر مؤلفات مشهوره سنه واقف اولدیغندن ایکی بییگدن زیاده کتابی حاوی بر دفتر یامیشدی . بونلرک قسم کلیسی‌ده سپارش ایدلمشدی . ترکیه و عربی و فارسی مؤلفاتک دفترینی یامعلریخه ده ضیا بکله کالدن رجا ایلدی . براز صگره سائر ارقداشلردم کلدی . کمال بر صریضه تشکریه مسوده‌سی قلمه آلدی . ضیا بک بر ایکی کله طی و بر ایکی کله علاوه ایلدی . بن بیاض ایتمکده ایدم . بوضرمده مصاحبلردن بری کله‌رک - ذات شاهانه ایستورلر - دیه سعید پاشایی آلدی کتدی . کاغدی بیتیرمک اوزره ایدم . پاشا عودت ایلدی . - افندمز جمله‌گری سلام هامونلریله تلطیف بیوردیلر . و بزه بر آرقداش دها تخطر بیورمش اولدقلرندن آگاهده شمیدی جلب ایچون بر یاور کوندردیلر . بوذات ذاتا اسکی آرقداشکیز سعاوی افندی در . - دیمه‌سیله برابر، ضیا بک اوتوردینی یزدن فرلادی . و - سعاویله اصحاب ناموس بر برده اجتماع ایدمیز . ظن ایدرم آرقداشلرمده بنم فکر مده‌در . چونکه بز آنی بش سنه اول آره مزدن چیقاردق . بر دها برلشمز مه امکان متصور دکلدیر . لطفاً عرض ایدکیز . بو معذرتمز نزد

هایونلر نده شایان قبول کورلمز ایسه بزلی ، یاخود خاصه بو بنده لری غفو بیورسونلر - دیدی . بالطبع هیمز ضیا بکک قوایی تصدیق ایتدک . بونکله برابر ایشک ایچنده بر (اتریق) چوریلدیکنی خاطره بیله کتورمده . دها طوغریسی بن کتورمامشدم . فقط ضیا بک اوقدر جن فکری ، خصوصاً رجال عصرینک اخلاق ومنویاتنه اورتبه واقف ایدی . که کنیدیسی اغصاب ایتمش اولان بو خبرک تأثیری زائل اولدقدن صکره بزه دونه رک : - گوره جکسگز ! بو ایشده صدرک مدخلی واردر . آگاهده سبب بنم ایچگزده بولنیشمدر . - دیدی .

براز صکره فریق سعید پاشا عودت ایدرک - افدمنر سز لرله استشاره ایتهدن سعاوی افندی بی انتخاب و جلای ایچون آدم ارسال ایتدیکنه بک زیاده تأسف ایلدی . (اگر سبب دعوتی تذکرده تصریح ایتدیرمامش اولسه ایدم ، بشقه صورتله تلطیف ایدردم . شمعی عدم قبولی خبر ویرم جک اولسم محجوب و محزون اولور . بوحالده دأرئه نك کشادینی بر مدت موقته ایچون تأخیر ایدم . شمعیلک عودت ایتسونلر .) بیوردیلر دیدی . بزه کال ممنونیتله اولرمزه عودت ایلدک . و آندن صکره هیچ بر کون ، مابینه آباق باصمدهق . یالگیز بهیجه سلطانک وفات فاجعی آکلاتقی اوزره بر کره کال بکی جلب ایلش ایدی .

ایشته مؤرخ پاشانک : (بعض اشغال ظریفانه ایله سرای هایونده بولندیردیلر .) قوللرینک تفسیر حقیقیسی بودر .

وقتیله (حیت ادبیه) مقامنده (جمعیت کتابت) تعیرینی قوللانش اولان مؤرخ ، بوسفرده تاریخنده (دأرئه ادبیه) بی حوصله عرفانسه صغیرمه مدیقندن بر (اشغال ظریفانه) تعیر ناشیده سی ایجاد ایتمش و بز خلیع العذار لرله ظرافتی جمع ایتمش .

“ قیرق آینه ده هر صورت اولور کچ اندام “
خیر و شر بر کورینور صاحب اغراضه کوره

علی سماعوی به متعلق اولان افاداتی صددکڭ خارجنده در . فقط چراغان
 وقعه سی حقنده کی روایتی صرف ظنیاتنددر . چونکه حادثه نك عبدالمجید ایله سماعوی
 آرمه سنده قرارلشدیرلمش اولدینی حقنده دلائل قویه واردر . آنک موقع ایضاح
 ونشیری ایسه بوراسی دکلددر . یکی عثمانلیلر تاریخنک ذیلنده اوده کوریلور .

ابو الضیا

